

Atatürk Kültür Merkezi'nden Haberler

Ömer ÇAKIR*

Yedinci Uluslararası Türk Kültürü Kongresi Hazırlıkları Başladı

Atatürk Kültür Merkezince, dört yılda bir düzenlenen Uluslararası Türk Kültürü Kongreleri'nden yedincisi, bu yıl "2010 Avrupa Kültür Başkenti" ilan edilen İstanbul'a ayrılmıştır. Kongrenin amacı; Roma'dan Osmanlı'ya, Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne ve geleceğe uzanan çizgide, "kentsel bir metin" olan İstanbul'un Türk ve dünya kültüründeki yeri, disiplinler arası bir yaklaşımla "okunma" olarak ifa edilmiştir.

05-10 Ekim 2009 tarihlerinde Ankara'da yapılacak olan kongrenin bildiri konuları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir. İstanbul tarihi veya medeniyetlerin buluşma noktası olarak yaşamın İstanbulcası. İstanbul'da din ve düşünce hayatı. İstanbul'da eğitim, bilim ve teknoloji. İstanbul'da sanat. İstanbul'da dil, edebiyat ve folklor. İstanbul'da kitle iletişimi ve kültür kurumları.

Kongre Düzenleme Kurulu, Prof. Dr. Osman Horata (Başkan), Prof. Dr. Hakkı Acun, Doç. Dr. Recep Boztemur, Prof. Dr. İsmail Doğan, Prof. Dr. Esin Kâhya, Prof. Dr. Öcal Oğuz, Prof. Dr. Ali Uçan ve Prof. Dr. Kazım Yetiş'ten oluşmaktadır. Kongremize yurt içi ve yurt dışından yollanan bildiri özetleri, Kongre Düzenleme Kurulu'nca değerlendirilmiş ve sonuçlar katılımcılara e-posta yoluyla gönderilmiştir. Bildiri metinlerinin son teslim tarihi olarak 31 Ağustos 2009 olarak belirlenmiş ve Kongre programının 15 Eylül 2009 tarihine kadar katılımcılara ulaştırılması kararlaştırılmıştır. Ankara'da yapılacak olan Kongre'nin 05-10 Ekim 2009 tarihleri arasında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır (afiş

* Atatürk Kültür Merkezi Uzmanı.

üzerinde görülen 06-10 Ekim 2009 tarihi değiştirilmiştir). Kongre'yle ilgili yazışmalar akmkongre@gmail.com adresinden yapılmakta, gelişmelerse www.akmb.gov.tr internet adresinden takip edilebilmektedir.

Dr. Müjgan Cunbur'a Saygı Paneli

Atatürk Kültür Merkezinin kuruluşunda katkısı olan ve Merkezimiz Bilim Kurulu Asli Üyelerinden olan Dr. Müjgan Cunbur için bir "saygı paneli" düzenlendi. 29 Ocak 2009 tarihinde yapılan panel, Milli Kütüphane Başkanlığı konferans salonunda gerçekleştirildi. Sayın Cunbur'un da hazır bulunduğu toplantının açılış töreninde Kültür ve Turizm Bakanımız sayın Ertuğrul Günay'ın gönderdiği mesaj Müsteşar Yardımcısı sayın Şenay Başer tarafından okundu. Daha sonra Merkezimiz Başkanı sayın Prof. Dr. Osman Horata bir açış konuşması yaptılar. Horata, konuşmasında şu satırlara yer verdi;

"Değerli Konuklar,

Bugün burada, değerli kütüphaneci, değerli bilim insanı Müjgan Cunbur'dan derin izler taşıyan Millî Kütüphane'nin çatısı altında, Müjgan Cunbur için, bilim ve kültür hayatının bir hizmetkârı evet bir hizmetkârı için buradayız. Niçin bir hizmetkâr? Muhakkak ki onu tanıyanlar, onun hiçbir makam ve mevki beklentisi içinde olmadan tevdi edilen görevleri, büyük bir şevkle yerine getirdiğini çok iyi bilirler. Onun için tek bir amaç vardır. Ülkesine, milletine, bilim ve kültür hayatına hizmet...

Bu toplantı da, bu bilim ve kültür hayatının bu değerli hizmetkârına karşı Atatürk Kültür Merkezi ve Millî Kütüphane olarak düzenlediğimiz bir saygı toplantısı... Onun yaptığı hizmetleri unutmadığımızı, unutmayacağımızı ve onun nadide “duruşu”nu gelecek nesillere “nadide bir misal” olarak aktaracağımızı gösteren bir saygı toplantısı...

Müjgan Cunbur denince akla ilk gelen elbette kütüphanecilik, kitap ve dolayısıyla Millî Kütüphane'dir. Atatürk Kültür Merkezince yolu kesişenler içirse, ismi Atatürk Kültür Merkezi ile özdeşleşen birkaç isimden biridir. O, örnek, mütevazı kişiliğiyle, her başkanın yanında ülkesine hizmetini devam ettirmiş; kuruluşundan itibaren Merkezin yönetim kurulunun değişmeyen tek ismi olmuştur.

Değerli Konuklar,

Atatürk Kültür Merkezi, bir bilim kurumu... 1983'lerde büyük bir heyecanla, bir Türk akademisi olarak nitelenen Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na bağlı olarak kurulan bir merkez... İlk başkanımız Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı idi. Çok emin bir kaynaktan öğrendiğimize göre de, büyük bir kadirşinaslık gösterip, onu öneren isim Müjgan Cunbur'du.

Osman Horata olarak, onun ismiyle bilinçli olarak karşılaşmam, henüz üniversite ikinci sınıfında, hocam Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu'nun Eski Türk Edebiyatı dersinde oldu. Gülşehrî'yi anlatırken, meraklı bir öğrenci olarak onun Gülşehrî'nin Mantıku't-Tayr'ı üzerine doktora tezi yaptığı, nedense belleğime silinmeyecek şekilde kazanmıştı. Daha sonra ise, makaleleri, kitapları ve konferanslarıyla, Millî Kütüphane Başkanlığıyla, bir edebiyat bilimci olarak o bizim semamızda ısıt ısıt parlayan bir yıldız oldu. O, hâlâ bizler için yaşayan ve yaşayacak olan bir yıldızdır.

Bu değerli insanla, bu değerli biyograf ve bibliyografya, Türk Dünyası Ortak Edebiyatı projesinde çalışma şansı buldum. Hasbelkader Atatürk Kültür Merkezi başkanı olduğumda da değerli hocam bizlerden hiç desteğini esirgemedi. Projeye ilgili görevlerini tamamlayıp, sağlık sorunları sebebiyle evinde istirahat etme kararını verdiğiğinde, söylediği bir söz, onun ismiyle birlikte belleğime hiç silinmeyecek şekilde nakşedildi:

“Osman Bey evladım, ben bu hizmetimle aldığım emeklilik parasının hakkını ödüyorum.” dedi.

Yaptığı hizmetler karşılığında hiçbir şey almayan Hocanın bu sözü, onun sorumluluk anlayışı, ülke sevgisi, bilim ve kültür hayatına hizmet aşkı ve herkese nasip olmayacak, son derece anlamlı ve manidar bir sözdür.

Atatürk Kültür Merkezi olarak, bilim hayatının bu gönüllü hizmetkârına karşı vefa borcumuzu yerine getirebilmekten büyük bir onur duyuyoruz. Bundan sonra da, onunla bu güzellikleri onunla paylaşabilmenin onurunu yaşamaya devam edeceğiz. Sizler ve aramızda bulunan değerli büyüklerimiz, sevenleri olarak bu mütevazı törenimizde bizleri yalnız bırakmadınız. Hepinize teşekkür ederiz.

Sevgili Müjgan Cunbur Hocam,
Türk bilim ve kültür hayatına ve Atatürk Kültür Merkezine hizmetleriniz hiç unutulmayacak! Huzurunuzda saygıyla eğiliyor, Atatürk Kültür Merkezi adına, en içten teşekkürlerimiz ve saygılarımızın kabulünü istirham ediyoruz.”

Açış konuşmasından sonra yine Merkezimizce, Türk Kültürünün Canlı Tanıkları Projesi kapsamında hazırlanan Dr. Müjgan Cunbur adlı bir belgesel sinevizyon gösterisi sunuldu.

Daha sonra panele geçildi. Oturum Başkanlığını Prof. Dr. Osman Horata'nın üstlendiği panelde sırasıyla Milli Kütüphane Başkanı sayın Tuncel ACAR, “Dr. Müjgan Cunbur ve Milli Kütüphane”; AÜ DTCF öğretim üyesi sayın Doç. Dr. Nazlı Alkan, “Dr. Müjgan Cunbur Hocamız”; İÜ Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi sayın Prof. Dr. Kazım Yetiş, “İnsan olarak Dr. Müjgan Cunbur” ve Merkezimiz Uzmanı sayın Ömer Çakır da “Atatürk Kültür Merkezi ve Dr. Müjgan Cunbur” başlıklı bildirilerini sundular.

Dr. Müjgan Cunbur'a Saygı Panelinden bir görüntü (Alkan, Yetiş, Horata, Acar ve Çakır)

Atatürk Kültür Merkezi Başkanı sayın Horata Dr. Müjgan Cunbur'a, Merkezi-mize verdiği hizmetlere binaen bir plaket takdim ettiler. Cunbur da, adına düzenlenen panel ve kendisine gösterilen ilgi dolayısıyla dinleyicilere hitaben kısa bir teşekkür konuşması yaptı.

Cunbur, adına düzenlenen panel dolayısıyla teşekkür konuşması yaparken.

Bir Karakter ve İstiklal Abidesi; Mehmet Akif Ersoy ve İstiklal Marşı Paneli

Atatürk Araştırma Merkezi ve Atatürk Kültür Merkezi işbirliğiyle “Bir Karakter ve İstiklal Abidesi; Mehmet Akif Ersoy ve İstiklal Marşı” konulu bir panel düzenlendi. 9 Mart 2009 tarihinde yapılan panel, Türk Dil Kurumu konferans salonunda gerçekleştirildi.

Panelden önce, Atatürk Kültür Merkezi Başkanı sayın Prof. Dr. Osman Horata bir açış konuşması yaptılar. Horata, konuşmasında, Mehmet Akif Ersoy'un her düşünür gibi “asrının eseri” olduğunu söyledi. Çağımızın önde gelen düşünürlerinin 20. yüzyılı insanlığın tarih boyunca şahit olduğu en dehşet verece yüzyıl olarak tanımladıklarını ifade eden Horata, bu asırda pek çok savaş ve felaketin meydana geldiğini anlattı. Horata, 4 yaşındayken 93 Harbi'nin dehşetini yaşayan Ersoy'un Türk varlığının sembolü Bursa ve İstanbul'un işgalleriyle “baharında hazanı yaşadığını” dile getirdi. Mehmet Akif Ersoy'un böyle bir ortamda kendini kaderin kucağına terk etmektense, halkı ümidine ortak etmeye çalıştığını anlatan Horata, “Mehmet Akif Ersoy, gaflet içindeki insanları uyandırmaya çalışmış müstesna bir değerimizdir. Akif'in kalemi gaflet içindekilere karşı adeta silah olmuştur” dedi. Ersoy'un bütün şiirlerini topluma faydalı olması için yazdığına değinen Horata, Ersoy'un hayallerin değil gerçeğin peşinde bir şair olarak, milletin ıstırabını kalbinin derinliklerinde hissettiğini belirtti.

Daha sonra Mehmet Akif Ersoy Fikir ve Sanat Vakfı'nca hazırlanan ve Akif'i konu alan bir belgesel sinevizyon gösterisi ve tiyatro sanatçısı sayın Semih Sergen'in sunduğu, Çanakkale ve İstiklal Marşı şiirlerinden sonra panele geçildi.

Oturum Başkanlığını Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı sayın Prof. Dr. Cezmi Eraslan'ın yaptığı panelde sırasıyla, İÜ Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi sayın Prof. Dr. Muhammed Fatih Andı, "İstiklal Marşının Fikri ve Estetik Kodları"; AÜ DTCF öğretim üyesi sayın Prof. Dr. Nurullah Çetin, "Mehmet Akif'te Antiemperyalist Tutum"; Mehmet Akif Ersoy Fikir ve Sanat Vakfı Başkanı sayın Mehmet Cemalet Çiftçigüzeli, "Avrupa Birliği Sürecinde İstiklal Marşı, Mehmet Akif ve 12 Mart Kutlamaları" ve sayın Prof. Dr. Cezmi Eraslan da "Milli Mücadelede Mehmet Akif Ersoy" başlıklı bildirimlerini sundular.

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının 2009 Yılı Nevruz Etkinlikleri

Kültür ve Turizm Bakanlığında 2009 yılı Nevruz kutlamaları için oluşturulan komisyonda belirlenen ilkeler çerçevesinde, 19-21 Mart 2009 tarihleri arasında, özünde hayatın yeniden dirilişi, yeni yılın başlangıcı, bolluk, bereket, kardeşliğin ve birlikte eğlenmek gibi, yaşamanın sembolü olan Nevruz'un coşkusunu halkımızla paylaşmak, bu bayramın ve

geleneğin tarihî ve kültürel hayatımızdaki yeri konusunda halkımızı aydınlatmak amacıyla çeşitli faaliyetler gerçekleştirildi.

Atatürk Kültür Merkezi de nevrüz kutlamalarına çeşitli illerde düzenlediği panellerle katkıda bulunmayı bir gelenek haline getirmiştir. Nevruz gibi halk kültürünün önemli bir parçasını bilimsel platforma taşıyan Merkezimiz bu yıl dört ilimizde dört ayrı panel düzenledi.

"Türk Kültüründe Nevruz" panellerinin ilki Hakkari Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü işbirliğiyle 19 Mart 2009 tarihinde Hakkari'de gerçekleştirildi. Hakkari Atatürk Kültür Merkezi salonunda düzenlenen panele Hakkari Valisi Muammer Türker, Cumhuriyet Başsavcısı Yener Yavuz, Hakkari Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İbrahim Belenli, Vali Yardımcısı Abdülkadir Duran, İl Jandarma Komutanı Jandarma Kıdemli Albay Zuhuri Atilla Ataalp, daire amirleri, öğretmen ve öğrenciler katıldı. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlayan panelde, katılımcılara 'Nevruz' konulu bir gösterim izletildi. Panelin başkanlığını Hakkari Ü. Rektör Yrd. Prof. Dr. Osman Gürdal üstlendi. Panelde sırasıyla, Azerbaycan'dan katılan Prof. Dr. Kamil Veli Nerimanoğlu, "Türk Kültüründe Nevruz'un Yeri ve Önemi"; Gazi Ü. Fen-Edebiyat Fak. öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Alsu Kamaliev, "Kazan Tatarlarında Nevruz" ve araştırmacı yazar Dr. Yaşar Kalafat da, "Milli Kimlikteki Yeri Bakımından Halk İnançları Kültür Kaynağı olarak Nevruz / Yenigün Bayramı" başlıklı bildirimlerini sundular. Panelin ardından Vali Türker ve beraberindeki protokol üyeleri 'Türk Kültüründe Nevruz' konulu şiir, kompozisyon ve resim yarışmalarında dereceye giren öğrencilere çeşitli hediyeler verdi.

19 Martta yapılan bir başka panel de Siirt'te gerçekleştirildi. Siirt Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü işbirliğiyle, Kültür Müdürlüğü salonunda düzenlenen panele çok sayıda dinleyici katıldı. Siirt Ü. Eğitim Fak. öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Halil Leylak yönetiminde gerçekleştirilen panelde sırasıyla, Selçuk Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Uzmanı Ahmet Aytaç, "Yakış ve Renkleriyle Siirt Battaniyesi ve Nevruz"; Kazakistan Ahmet Yesevi Ü. öğretim üyesi Dr. Aidos Shalbayev, "Nevruz Şölenleri ve Kökpar" ve İnönü Ü. Fen-Edebiyat Fak. öğretim üyesi Prof. Dr. Salim Cöhce de "Kültürümüzde Nevruz ve Menşei" başlıklı bildirimlerini sundular.

Hakkari'de gerçekleştirilen Nevruz Paneli
(Nerimanoğlu, Gürdal, Kamaliev ve Kalafat)

Siirt'te gerçekleştirilen Nevruz Paneli (Shalbayev, Leylak, Cöhce ve Aytaç)

Nevruz panellerinin gerçekleştirildiği illerimizden biri de Muş'tu. Muş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü işbirliğiyle 19 Mart 2009 tarihinde Muş Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü salonunda gerçekleştirilen panele Vali Erdoğan Bektaş, Garnizon Komutanı Tuğgeneral Burhanettin Aktı, Muş Alparslan Üniversitesi Rektör Yrd. Prof. Dr. Osman Özcan, İl Emniyet Müdürü Şükrü Rafet Mert, İl Millî Eğitim Müdürü İlhami Bayraktar, İl Jandarma Alay Komutanı Dursun Ertuğrul ve çok sayıda öğrenci dinleyici olarak katıldı. Alparslan Üniversitesi Muş Meslek Yüksek Okulu Müdürü ve Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Yrd. Doç. Dr. Adem Uzun'un başkanlığını yaptığı panelde Nevruz'un Türk toplumundaki yeri ve önemine de-

ğınildi. Panele Özbekistan'dan konuşmacı olarak katılan Doç. Dr. Cabbar İşankul "Özbekistan'da Nevruzun Tarihi ve Edebi Membalardaki Telkini" konusunda açıklamalarda bulunurken, Tataristan'dan gelen Doç. Dr. Ramilya Yarollina Yıldırım ise "Kazan Tatarlarında Nevruz Kutlamaları" konusunda bilgiler aktardı. 18 Mart Üniversitesinde görevli Yrd. Doç. Dr. Hayrettin Parlakyıldız ise "Nevruz ve Toplumsal Değerlerimiz" konusunda katılımcılara bilgiler aktardı. Konuşmaların ardından konuklara Nevruz Bayramıyla ilgili hazırlanan broşür ve CD'lerin dağıtılmasıyla panel sona erdi

Nevruz konulu panellerin sonuncusu Van'da yapıldı. Van Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü işbirliğiyle 21 Mart 2008 tarihinde Van Kültür Sarayı'nda düzenlenen panele, Vali Yardımcısı Mehmet Nuri Başaran, Belediye Başkan Yardımcısı Abdullah Çalım, Gençlik ve Spor İl Müdürü Muzaffer Çintimar, Milli Eğitim Müdürü Yardımcısı Muzaffer Aktuğ, kamu kurum amirleri ve öğrenciler dinleyici olarak katıldı. Başkanlığını Yüzüncü Yıl Ü. öğretim üyesi Doç. Dr. Zeki Taştan'ın yaptığı panele, Çanakkale Onsekiz Mart Ü. öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Hayrettin Parlakyıldız'ın yanı sıra Özbekistan'dan Doç. Dr. Cabbar İşankul ve Tataristan'dan Doç. Dr. Leizen Garayova da konuşmacı olarak katıldı. Programın ilk konuşmasını yapan Doç. Dr. Cabbar İşankul, Özbekistan hakkında bilgiler verdi. Nevruz'un baharın müjdecisi olduğunu belirten İşankul, Nevruz'un Özbekistan'daki önemine değindi. Nevruz'un 1991 yılından itibaren Özbekistan'da resmi bayram olarak kutlandığını belirten İşankul "Her milletin kendine özgü gelenek, göreneklere, örf ve adetleri vardır. Nevruz da bizim yıllardır uyguladığımız bir geleneğimizdir" dedi. Panel, Doç. Dr. Zeki Taştan, Yrd. Doç. Dr. Hayrettin Parlakyıldız ve Doç. Dr. Leizen Garayova'nın yaptığı konuşmaların ardından sona erdi.

Van'da gerçekleştirilen Nevruz paneli (İşankul, Taştan, Parlakyıldız ve Garayova).

Atatürk Kültür Merkezi Şeref Üyesi Prof. Dr. Beyhan Karamağaralı Vefat Etti

PROF. DR. BEYHAN KARAMAĞARALI
(1934-2008)

Türk Sanat Tarihinde, Ahlat ve Ahlat Mezar Taşları'yla özdeşleşen değerli bilim insanı ve Merkezimiz Şeref Üyesi Prof. Dr. Beyhan Karamağaralı 10 Ekim 2008 Cuma günü tedavi görmekte olduğu Ankara Atatürk Hastanesi'nde vefat etti. Karamağaralı, 11 Ekim 2008 Cumartesi günü ilk görev yeri olan AÜ İlahiyat Fakültesindeki törenin ardından Karşıyaka mezarlığında toprağa verildi. Başta ailesi olmak üzere bilim camiasına başsağlığı diliyoruz.

Eski saray müderrislerinden Ali Rıza Efendi'nin oğlu ve Daru'l-Fünûn hocası Yusuf Ziya Yörükhan'ın altı çocuğundan beşincisi olan Beyhan Yörükhan, 1934 yılında İstanbul'un Maltepe semtinde doğdu. İlk öğrenimine oturduğu mahalledeki Maltepe İlkokulu'nda başladı. Ailesinin Ankara'ya taşınmasıyla eğitimini Cebeci İltekin İlkokulu ve Dördüncü Ortaokul'da sürdürdü. Lise öğrenimini Ankara Kız Lisesi'nde 1954'de tamamladı. Ankara Kız Lisesi'ni bitirdikten sonra üniversite öğrenimi için Ankara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi'ni tercih ederek 1958'de mezun oldu. Aynı fakültede farklı alanlarda asistanlık teklifi gelmesine karşın kendisi 1959'da Ord. Prof. Dr. Suut Kemal Yetkin'in kürsü başkanı olduğu Türk-İslam Sanatları Tarihi dalında asistan olarak göreve başladı. 1963 yılında aynı bölümde Sanat Tarihi dalında "Muhammed Siyah Kalem İmzalı Minyatürler" konulu doktora tezini tamamladı, ayrıca Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nün lisans programını bitirdi. 1966 yılında, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde öğretim üyesi olan Haluk Karamağaralı'yla evlendi. "Ahlat Mezartaşları" adlı çalışmasıyla 1971'de doçentliğini aldı. 1981 yılında Konya Selçuk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümünde Profesör olarak göreve başladı. 1982-1986 yılları arasında adı geçen bölümde öğretim üyeliği ve bölüm başkanlığını yürüttü. Beyhan Karamağaralı 1964 yılından itibaren Rockefeller, Humboldt ve DAAD burslarıyla İngiltere ve Almanya'daki araştırma merkezleri, müze ve kütüphanelerde araştırmalarını sürdürdü. 1986 yılında Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü'ne geçen Karamağaralı, Türk ve İslam Sanatları Anabilim Dalı Başkanlığını, 1995-1996 yıllarında ise Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanlığını yürüttü. Niğde, Ankara, Selçuk, Gazi ve Hacettepe üniversitelerinde lisans, yüksek lisans ve doktora dersleri verdi. Pek çok yüksek lisans ve doktora tezi yönetti. Hocalık görevinin yanı sıra 1966-71 yılları arasında Ahlat'taki mezarlıklarda çalışmalar yapan Karamağaralı, 1982-1986 yılları arasında Konya-Ereğli'de Şeyh Şehabettin Sühreverdi ; 1986-88 yılında Alanya-Obaköy ve 1989-2005 yılları arasındaysa Ani Ören Yeri kazılarını yürütmüştür. "Ahlat Mezartaşları" (Ankara

1972) ve “Muhammed Siyah Kalem’e Atfedilen Minyatürler” (Ankara 1984) olmak üzere iki kitabı vardır. Aralık 2002’de öğretim üyesi olarak görev yaptığı Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümünden emekli olan Karamağaralı, bilimsel araştırmalarına ara vermeden evindeki çalışma odasında son nefesini verene kadar devam etmiştir.

Atatürk Kültür Merkezi Asil Üyesi Prof. Dr. Haluk Karamağaralı Vefat Etti

PROF. DR. HALUK KARAMAĞARALI
(1923-2009)

Arkeoloji ve Türk Sanat Tarihi alanının önde gelen ismi ve Merkezimiz Asil Üyesi Prof. Dr. Haluk Karamağaralı 29 Ocak 2009 tarihinde vefat etti. 30 Ocak’ta yapılan cenaze töreninin ardından Hoca’nın naaşı Karşıyaka mezarlığında toprağa verildi. Başta ailesi olmak üzere bilim camiasına başsağlığı diliyoruz.

1923 yılında İzmir’de doğan Karamağaralı, ilk ve orta öğreniminden sonra 1946 yılında AÜ DTCTF Arkeoloji Enstitüsünden mezun oldu. 1946-1950 yılları arasında Ankara Etnografya Müzesinde Müze Asistanı olarak görev yaptı. 1950’de AÜ İlahiyat Fak. Türk ve İslam Sanatları Tarihi Kürsüsüne asistan olarak girdi. 1954 yılında “Anadolu’da Beylikler Devri Minberleri” konulu teziyle “Doktor” unvanı aldı. 1958’de yedek subay olarak askerlik görevini tamamladıktan sonra, aynı Fakültede Türk ve İslam Sanatları Tarihi öğretim görevlisi olarak çalışmaya devam etti. 1963 yılında, “Anadolu’da Moğol İstilasından Sonra Yapılan Dini Mimarlık Eserlerinin Plan ve Form Özellikleri” adlı tezi kabul edilerek doçent kadrosuna atandı. 1982 yılında, “Kayseri’deki Hunad Caminin Restitüsyonu ve Hunad Manzumesinin Kronolojisi Hakkında Bazı Mülahazalar” isimli takdim teziyle profesörlüğe yükseltildi. Gazi Ü. Mühendislik ve Mimarlık Fakültesinde Mimarlık ve Sanat Tarihi öğretim Üyesi ve Mimarlık Bölümü Başkanı olarak görev yaptı. Selçuklu Tarih ve Medeniyet Enstitüsü ve Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu üyeliklerinde de bulundu. Konya’daki Sahip Ata Camii, Sivas’taki Çifte Minareli Medrese ve Eski Ahlat kazılarını yöneten Prof. Dr. Haluk Karamağaralı yurt içi ve yurt dışında Türk ve İslam Sanatı ve Arkeolojisiyle ilgili pekçok kongrede bildiri sundu. Türk mimarlık ve sanat tarihi, özellikle Selçuklu yapılarının restitüsyonu konusundaki araştırma ve eserlerinin bir kısmı yayımlandı. Ayrıca Kültür Meseleleri ve Türk kültürü üzerinde çalışmalar yapan Karamağaralı’nın yayımlanmış birçok makalesi vardır. Ayrıca, Karamağaralı’nın arkeoloji ve sanat tarihi alanındaki hizmetlerine binaen 2002 yılında “Haluk Karamağaralı Armağanı” adlı kitap yayımlanmıştır.

Dünyaca Ünlü Azeri Şair ve Merkezimiz Şeref Üyesi Bahtiyar Vahapzade Vefat Etti

Uzun süredir hasta olan Azerbaycanlı ünlü şair ve Merkezimiz Şeref Üyesi Bahtiyar Vahapzade, 13 Şubat 2009 tarihinde hayatını kaybetti. Hayattayken şiir dünyasının yaşayan en büyük şairlerinden biri olarak nitelenen Vahapzade için yıllarca ders verdiği Azerbaycan Bakü Devlet Üniversitesi'nde (BDÜ) veda töreni düzenlendi. Şairin naaşı Türkiye ve Azerbaycan bayraklarına sarılı şekilde katafalka kondu.

Törene Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Eğitim Bakanı Misir Merdanov ile bakanlar, milletvekilleri, çeşitli ülkelerin büyükelçileri, siyasetçiler, edebiyatçılar ve kalabalık bir halk topluluğu katıldı. Ziyaretçiler gruplar halinde salona gelerek Vahapzade'nin naaşına çiçek bırakıp saygı duruşunda bulundu. Azeri lider Aliyev, şairin ailesine taziye dileklerini bildirdi. Törende bir konuşma yapan Eğitim Bakanı Merdanov, Vahapzade'nin hayatını, onun öğretmen, şair ve bir insan olarak değerini anlattı. Merdanov, "Halkımız büyük şairi ve oğlu Bahtiyar Vahapzade'yi kaybetmenin üzüntüsünü yaşıyor. Vahapzade'nin 40 yıldan çok öğretmenlik yaptığı Bakü Devlet Üniversitesi'nde onu son yolculuğuna uğurluyoruz" dedi. Daha sonra şairin Üniversitedeki çalışma arkadaşları birer konuşma yaptı. Tören sonrası Vahapzade'nin cenazesi salondan çıkarılarak defnedileceği yere götürüldü. Vahapzade Bakü'deki Fahri Hıyaban'da toprağa verildi.

Bahtiyar Vahapzade, 16 Ağustos 1925 tarihinde Azerbaycan'ın Şeki kentinde doğdu. 9 yaşında ailesiyle beraber Bakü'ye taşınan Vahapzade, ilk ve orta öğrenimini bu şehirde tamamladı. 1947 yılında Bakü Devlet Üniversitesi Filoloji Bölümü'nden mezun olarak aynı bölümde öğretim üyesi olarak ders vermeye başladı. 1964 yılında tamamladığı Samet Vurgunun Hayat ve Yaratıcılığı isimli monografisi ile filoloji doktoru ünvanını aldı. 1980 yılında Azerbaycan İlimler Akademisi üyeliğine seçilen Vahapzade, 1990 yılında emekli olana kadar üniversite de ders verdi. Çok sayıda ilmi kongrelere katılan, seyahatler yapan Vahapzade, Almanya'daki Türk işçileri üzerinde araştırma ve incelemeler yaptı. Birçok defa Türkiye'ye geldi. Türkiye'den Bakü'ye giden pek çok ilim ve sanat heyetiyle görüşüp, görüş alışverişinde bulundu. Vahapzade, 1960'larda başlayan özgürlük hareketlerinin öncülerinden biri oldu. Bu konuda kaleme aldığı 1959 tarihli *Gülistan* isimli şiirinde, ikiye bölünen (İran ve Rusya) Azeri halkının yaşadığı felaketleri anlattı. Adı geçen eserinden dolayı 2 yıllığına üniversitedeki görevinden uzaklaştırıldı. Azeri halkının sıkıntılarını konu ettiği pek çok eserini yurt dışına kaçırarak yayınlanmasını sağladı.

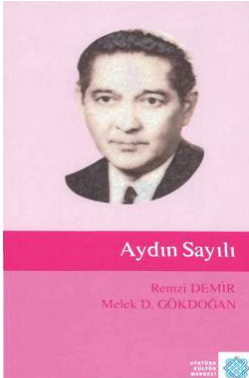
Eserlerinde Azeri Türkçesini en temiz şekilde kullanmaya özen gösteren ve halkının duygularına tercüman olan Vahapzade Azerbaycan'da Halk Şairi adıyla

anılıyor. 1995 yılında Azeri özgürlük mücadelesindeki hizmetlerinden dolayı İstiklal nişanı ile ödüllendirilen Vahapzade 1980-2000 yılları arasında da beş defa milletvekili seçilmişti. Vahapzade'nin Türkiye'de basılmış *Ömürden Sayfalar* (2000), *Vatan, Millet, Ana Dili* (2000), *Soru İşareti* (2002) gibi eserleri bulunuyordu. Eserleri 8'den fazla dile çevrilen ünlü şairin yayınlanmış 40'ı aşkın şiir kitabı, 11 ilmi eseri, 2 monografisi, çeşitli piyesler ve yüzlerce makalesi bulunuyor. Vahapzade, eserlerinde genellikle özgürlük, yurt sevgisi, din gibi temaları işlemişti.

Bahtiyar Vahapzade'nin eserlerinden bazıları şunlardır: Şiirler ve manzum hikayeler; *Menim Dostlarım, Bahar, Dostluğ Nağmesi, Ebedi Heykel, Çınar, Sade Adamlar, Ceyran, Aylı Geceler, Şairin kitaphanası, Etiraf, Şeb-i Hicran, İnsan ve Zaman, Bir Ürekte Dört Fesil, Seçilmiş Eserler, Kökler-Buğdaylar, Deniz-Sahil, Bir Baharın Garangusu, Dan Yeri, Payız Düşünceler, Şehitler, Özümle Sohpet, Mugam*. Tiyatro eserleri; *Vicdan, İkinci Ses, Yağıştan Sonra, Feryat, Darağacı, Artık Adam*. Hatıra-Seyahatname eserleri; *Sanatkar ve Zaman, Sadelikte Büyüklük, Derin Katlara Işık*.

Yeni Çıkan Yayınlarımız

Aydın Sayılı

1955 yılında Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde Bilim Tarihi Kürsüsü'nü kuran Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, Ortaçağ İslam Dünyası'nda Türklerin bilimin muhtelif alanlarında yapmış oldukları katkıları belirlemeye ve bu surette yerleşik tarih anlayışının sınırlarını genişletmeye çalışmıştır. Prof. Dr. Remzi Demir ve Prof. Dr. Melek Dosay-Gökdoğan'ın birlikte kaleme aldığı eserde, Sayılı'nın bu süreçte karşılaşmış olduğu sorunlar, yapmış olduğu araştırmalar ve yaşamış olduğu olaylar, ana çizgileriyle yer almaktadır.

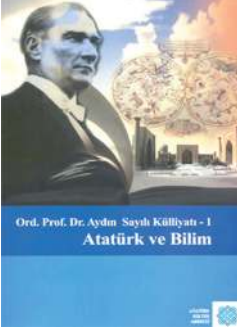
2008 yılında Ankara'da basılan, küçük boy ve 128 sayfadan oluşan eser, ayrıca fotoğraflarla desteklenmiştir.

Atatürk'ün Saâdet Anlayışı Hakkında Bir Deneme

Prof. Dr. Mübahat Türker-Küyel'in kaleme aldığı eserde özetle, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, Atatürk'ün başlattığı hürriyet, Cumhuriyet ve haysiyet kavgasını sürdürmek zorunda olduğu mesajı veriliyor. İlk baskısı 1997 yılında yapılan bu küçük boy kitabın 2008 yılında yayımlanan 2. baskısı 69 sayfadan oluşuyor.

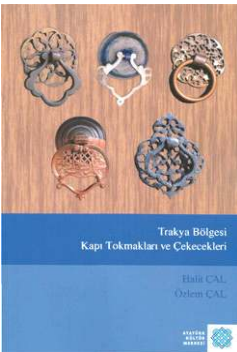

Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı Külliyesi-1 Atatürk ve Bilim

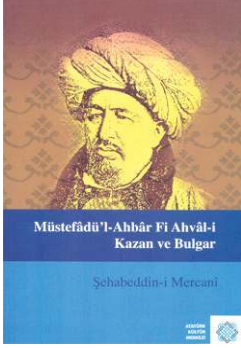
AÜ DTCF Bilim Tarihi Bölümü öğretim üyesi ve Sayılı'nın öğrencisi Prof. Dr. Remzi Demir'in editörlüğünde, halen aynı bölümde doktora çalışması yapan İnan Kalaycıoğulları'nın derlemesiyle hazırlanan *Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı Külliyesi*'nin 1. kitabı "Atatürk ve Bilim" başlığı altında yayımlandı. 2008 yılında Ankara'da basılan kitap 365 sayfadan oluşuyor.

Süleymaniye Külliyesi, Malzeme, Teknik ve Süreç

Süleymaniye Külliyesi, günümüze ulaşan belgeleriyle, Osmanlı yapı ve devlet sanatlarına ışık tutan önemli bir eserdir. Kitap, Doğu Rönesansı'nın önde gelen kurumlarından Osmanlı Mimarlık Akademisi'nin zirvede olduğu Kanuni Döneminde Sinan Okulu'nun en önemli ürünlerinden Süleymaniye özelinde Osmanlı mimarlık bilim ve teknoloji tarihi alanında malzeme, teknik ve süreç konularını belge-rölöve-fotoğraf üçgeninde netleştirerek sonuçlara ulaşan vazgeçilemeyecek nitelikte bir başvuru kaynağıdır. Osmanlı Mimarisi alanında araştırmalar yapan yüksek mimar ve restoratör Dr. Serpil Çelik'in kaleme aldığı söz konusu eser 2008 yılında Ankara'da basılmış. Büyük boy, kuşe kağıt, ve 328 sayfadan oluşan kitap ayrıca zengin görsel malzemesiyle okurlara sunuluyor.

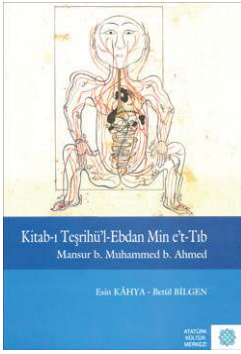
Trakya Bölgesi Kapı Tokmakları ve Çekekleri

Kapı çekekleri ve tokmaklarının kapıyı çekme-vurma amaçlı bir ihtiyaca cevap vermek üzere mi yoksa kötü ruhlardan korunma amaçlı olarak mı üretildiklerini bilmiyoruz. Belki de ikisi birden. Avrupa ve Orta Asya'daki erken örneklerinde mitolojik bir yaratık veya bir arslan başı şeklinde tokmak aynaları, bunların kullanışlarında inanışların payını gösteriyor. Kapı tokmakları kadar, bunların aynaları da önemlidir, hatta bazen aynaları tokmaklarından daha gösterişlidir. Prof. Dr. Halit Çal ve Özlem Çal'ın birlikte kaleme aldığı bu eser 2008 yılında yayımlandı. Yaklaşık 850 fotoğrafla beslenen ve kuşe kağıda özenle basılan eser 262 sayfadan oluşuyor.

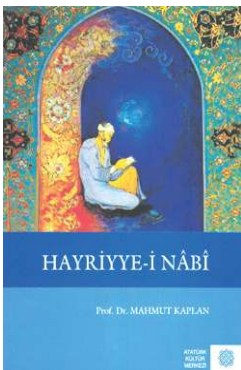
Müstefâdü'l-Ahbâr fi Ahvâl-i Kazan ve Bulgar (Kazan ve Bulgar'daki Durum Hakkında Faydalanılan Haberler)

Bu kitap, Şehabeddin-i Mercani'nin en değerli eseri olarak kabul edilmektedir. Eserde Orta Asya (Türkistan) coğrafyası olarak bilinen geniş sahada yaşayan Türk halklarının tarihi, dilleri, gelenekleri, fikir dünyası, eğitim yöntemleri ve diğer konular hakkında bilgi verilmektedir. E. N. Hayrulin'in çabalarıyla yayınlanmış olan Şehabeddin Mercani'nin söz konusu eseri, Dr. Mustafa Kalkan tarafından Türkiye Türkçesine aktarılmıştır. 2008 yılında Ankara'da yayımlanan kitap, 347 sayfadan oluşuyor.

Kitab-ı Teşrihü'l-Ebdan Min e'l-Tıb

Tarihi süreç incelendiğinde erken tarihlerde kaleme alınmış müstakil anatomi eserlerinin çok az sayıda olduğu ve genellikle anatomi bilgilerinin genel tıp eserlerinin baş kısmında verildiği belirlenmektedir. Bu sayılı tıp eserleri arasında resimli olanları daha da az sayıdadır. Örneğin İslam Dünyasında bu sayı üçtür ve onlardan nispeten erken tarihli olanıysa Mansur b. Muhammed b. Ahmed'in *Kitab-ı Teşrihü'l-Ebdan Min e'l-Tıb* adlı eseridir. Prof. Dr. Esin Kahya ve Yrd. Doç. Dr. Betül Bilgen'in dilimize kazandırıp, yayına hazırladığı eser, Türkçe, İngilizce ve orijinal Farsça metniyle birlikte basılmıştır. Kitap, 2008 yılında Ankara'da basılıp, toplam 176 sayfa ve ekli belgeleriyle okuyucunun ilgisine sunulmuştur.

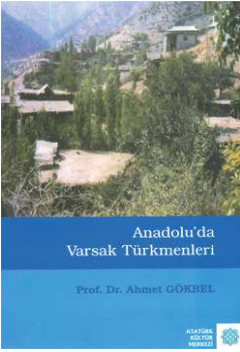
Hayriyye-i Nâbî

Hayriyye-i Nâbî, didaktik, fikri, ahlaki mesnevi türünün Eski Türk edebiyatındaki belli başlı örnek eserlerinden biri olup Osmanlı Devleti'nin hemen hemen her köşesinde yaygın bir okunma alanı bulmuştur. Yurdumuzun birçok il ve ilçelerinde kütüphanelerde bulunan yazma nüshaları bu eserin kazandığı şöhretin bir ifadesidir. Orijinal adı *Hayri-name* olan bu mesnevi, *Hayriyye* adıyla tanınmıştır. Prof. Dr. Mahmut Kaplan'ın kaleme aldığı söz konusu kitabın ilk baskısı yine Merkezimizce 1995 yılında yapılmış. 2008 yılında yeniden okuyucularla buluşan 2. baskı toplam 323 sayfadan oluşuyor.

Makedonya Türklerince Söylenen Türküler

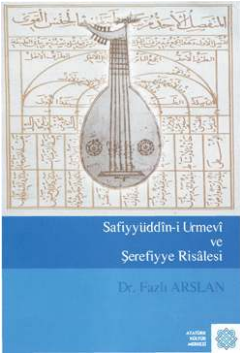
Bu eserde, eski el yazmalarına kadar uzanan en eski kaynaklardan başlayarak günümüze kadar Makedonya'da derlenen 700'ü aşkın bir türkü malzemesine dayanarak, türkülerin kültürel, antropolojik, mitolojik, sosyolojik, psikolojik, epik, lirik, gelenek, görenek, dil, din, tarih, biçim ve konu özellikleri ele alınmıştır. 454 Sayfadan oluşan ve Prof. Dr. Hamdi Hasan'ın kaleme aldığı bu araştırma 2008 yılında yayımlanarak okuyucunun ilgisine sunuldu.

Anadolu'da Varsak Türkmenleri

Bu çalışmada bu zamana kadar hiç el atılmamış, haklarında detaylı bir araştırma yapılmamış olan Varsak Türkmenleri konu edilerek, bunların tarihleri, örf, adet, inançları ve geçirdikleri kültürel değişiklikler ele alınıp incelenmektedir.

Prof. Dr. Ahmet Gökbel'in kaleme aldığı ve genişletilmiş 2. baskısı 2007 yılında Merkezimizce yayımlanan söz konusu kitap, 256 sayfadan oluşuyor.

Safiyüddin-i Urmevi ve Şerefiyye Risalesi

Bu çalışmada, XIII. Yüzyılın meşhur musiki nazariyatçısı Safiyüddin'in hayatı, bilgin kişiliği ve eserleri hakkında bilgi verilerek, *Şerefiyye* adlı yazma eserinin muhtevası incelenmiş, çeşitli nüshalarının tanıtımı yapılmıştır. Araştırmacı-yazar 416 sayfadan oluşan Dr. Fazlı Arslan'ın bu incelemesi, 2007 yılında Ankara'da basılmıştır.